

KIADJA AZ »ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET«

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.
Az ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:
Egész évre 6 Korona, fél évre 3 Korona és évi 30 K drágasági felár.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, Földmív. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., H. em.).
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: A büntetések szigorítása. *Simonffy.* — Fialat óriás pontyok. *Dr. Hankó Béla.* — Halpusztító emlősök. (Folyt. és vége.)
Dr. Kellner Oszkár. — Társulatok. Egyesületek. — Kérdések és feleletek. — Vegyesek. — Hivatalos árgyőzés. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A büntetések szigorítása.

(Új törvény.)

A Budapesti Közlöny f. évi július 15-iki 154. számában jelent meg az 1921. évi XXVIII. törvénycikk a büntető törvényekben és egyes más törvényekben megállapított értékhatároknak, valamint a pénzbüntetés és pénzbírság mértékének ideiglenes felemeléséről.

Ez a törvény — mint a címe is mutatja — egy már több éve mutatkozó szükségletet elégít ki s ezért ezt minden tisztességesen s okosan gondolkozó halászati jogtulajdonos, halászgazda és halász csak örömmel üdvözölheti.

Ismeretes előttünk ugyanis, hogy pénzünk értékének az utóbbi évek alatt tapasztalt esése, valamint ezzel kapcsolatban az élelmiszerárak emelkedése következtében a törvényellenesen (a rosszhiszeműen) űzött halászat, de maga az orvhalászat is igen jövedelmező foglalkozássá vált, mert hiszen ha a tetteseket a kihágáson rajta érték is, a 33 évvel ezelőtt hozott 1888. évi XIX. t.-cz. alapján a rendőri büntető bíróságok oly csekély pénzbüntetést szabhattak ki, hogy az a kifogott s elorzott hal árával arányban nem állván, sujtó és elrettentő hatását egyáltalán nem éreztethette. Ennek eredménye azután az lett, hogy az utóbbi években a törvényellenesen halászók és az orvhalászók száma kétségtelenül megszorodott, mert míg régen sok embert inkább csak a foglalkozás (a halászat) iránt érzett előszeretete, a halászszenvedély vitt a görbe útra, addig a vázolt körülmények között már igen sokan akadhattak, kik ha másért nem, a „busás jövedelemért” is felcsaptak orv- vagy rablóhalásznak.

Hiszen hogy csak néhány példát említsünk, azt, a ki az utóbbi évek alatt engedély nélkül, de nem nyereségvágyból halászott, legfeljebb 50, aki engedély nélkül, de nyereségvágyból halászott, legfeljebb 100; aki a tilalmi időben, ivás idején kifogta az ikrával teli anyahalakat, vagy aki törvényes méreten alóliakat fogott, azt legfeljebb 200, vagy aki a törvényellenes halászat-

nak a legveszedelmesebb módját: a robbanó és mérgező szerekkel való halászatot űzte, azt legfeljebb 400 kor. pénzbüntetésre ítéltette a kihágási bíróság, mert a törvénynek ezek voltak a legmagasabb büntetési tételei.

Ilyen körülmények között ellehet képzelnünk, hogy igen sok orv- és rablóhalász legkevésbé sem törődött a kiszabott pénzbüntetéssel, hiszen 1—8 kg. hal árából könnyű szerrel kifizethette s mesterségét nyugodtan folytatta tovább!

Folyó év július hó 15-e óta, amikor az említett törvénycikk hatályba lépett, a helyzet némileg megváltozott s ha nem is mondhatjuk el, hogy most már „jaj az orvhalászosoknak!” de azért annyit el kell ismernünk, hogy a kihágások arányosabb s igazságosabb büntetési tételekkel sújthatók s ezzel egy már régen és többször hangoztatott kívánságunk és törekvésünk megy teljesebbé.

A nevezett törvénycikk 4. §-ban foglaltak szerint „... az 1920. év előtt alkotott egyes törvények büntető rendelkezéseiben büntetésekre és vétségekre megállapított pénzbüntetések legkisebb és legmagasabb összege a tízszeresére emeltetik fel” ... ugyancsak a tízszeresére emeltetnek fel „a közigazgatási eljárás folyamán büntetésként” „kiszabható pénzbüntetésnek vagy pénzbírságnak” „legkisebb és legmagasabb összege”.

A törvénynek ezen rendelkezése folytán a halászati törvény alapján kiszabható büntetési tételei az előbb említett 50—400 kor. helyett 500—4000 koronára emelkednek. Miután pedig a „pénzbírságok” értékhatárai is tízszeresére emeltettek fel, a jövőben 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújthatók azok a tulajdonosok, halászbérlők és halászok, akik a halászati társulatok üzemterveiben előírt általános halászati tilalom vagy az üzemterv egyéb rendelkezései ellen vétének.

Amint látjuk, a törvénynek a magántulajdon és a közérdek szem előtt tartásával felemelt ezen büntetési tételei igazságosabb bírói ítélet hozatalára nyújtanak alkalmat, reméljük tehát, hogy azok üdvös hatása a halászat terén is éreztetni fogja befolyását. *Simonffy.*

Fiatal óriáspontyok.

Írta: Dr. Hankó Béla.

Az Országos Halászati Főfelügyelőség átküldött hozzám két részletben öt darab élő pontyot, azzal a kéressel, hogy határoznám meg a halak életkorát.

Az első küldemény folyó évi február hó 24-én érkezett és két darabból állott, a másodikat április hó 14-én kaptam s ez három darabból állt. A pontyok eredetéről semmit sem tudtam, de meglátszott a halak testén, hogy nemesített, tógazdaságban tenyésztett állatok, mert erre nézve a halak meredéken feldomboruló húsos háta biztos támpontot nyújtott. Első pillanatban a halakat kétéveseknek tartottam, mert nagyságukból erre lehetett következtetni. A beküldött öt darab ponty nagysága elevenen a következő volt:

1. sz. pld.	súlya	0.75 kg.,	testhossza	34.0 cm,	magassága	12.2 cm.
2. " " "	0.73 "	" "	33.2 "	" "	12.0 "	
3. " " "	1.33 "	" "	39.0 "	" "	13.5 "	
4. " " "	0.92 "	" "	35.0 "	" "	13.0 "	
5. " " "	0.88 "	" "	34.0 "	" "	12.5 "	

A tüzetesebb vizsgálat azonban kiderítette, hogy a beküldött pontyok egynyáriak és semmiesetre sem idősebbek egy évnél.

A pontyok életkorát 4—5 éves korukig bizonyos anatómiai bélyegek alapján elég pontosan meg lehet határozni. Ilyen szempontból elsősorban a ponty pikkelyei képezik a vizsgálat tárgyát. A pikkelyek, melyek a fej, a fark és az úszószárnyak kivételével a ponty testét fedik, kerekdedalakú, ép szélű cycloid pikkelyek. Ezek a pikkelyeken jól megkülönböztethető körkörös övek és a központból sugarasan kiinduló barázdák láthatók. Minthogy a pontyfélek télen téliálomszerű állapotba esnek és nem táplálkoznak, télen a test növekedése is úgyszólván szünetel, vagy legalább is igen kis, sokszor ki sem mutatható mértékre csökken. A test növekedésének ez az időszakossága (nyáron) a pikkelyek növekedési övein is maradandó nyomot hagy, mert nyáron a pikkelyek növekedésének gyűrűs övei távolabb esnek egymástól, minthogy a pikkely gyorsabban nő, mint ősszel vagy télen, a mikor a növekedési övek sűrűn egymás mellett, igen vékony gyűrűk alakjában fejlődnek ki. A ponty pikkelyén tehát a növekedési gyűrűk bizonyos szélesebb övekbe rendeződnek, a melyek közül az az öv, a melyekben a szélesebb gyűrűk vannak (maga az öv világosabb), a nyári növekedésnek, az a keskenyebb és sötétebb öv pedig, melyben a gyűrűk szorosán egymás mellett vannak, az őszi és téli pihenésnek felel meg. Ezeknek az öveknek az alapján meg lehet tehát a ponty életkorát határozni. Négy-öt évnél idősebb pontyok pikkelyeiben oly nagymérvű mészlakódás indul meg, hogy a mészsóktól megvastagodott pikkelyen a növekedési övek elmosódnak, ezért ebben a korban, vagy később a pikkelyek életkormeghatározásra már nem használhatók.

A beküldött öt ponty pikkelyeinek a vizsgálatából kitént, hogy ezek a halak csak egy nyarat éltek át.

Hasonló alapon felhasználhatók a ponty életkorának meghatározására az otolithok, a hallási kövecskék is.

Ezeknek a mészrögöcskéknek a vizsgálata már nem olyan egyszerű mint a pikkelyeké, mert a halló-, illetve helyzetérzészerv a ponty koponyájának belsejében, csontos tokban foglal helyet s maguk a hallási kövecskék igen aprók. A három közül kettő mákszemnagyságú, a harmadik középső és a legnagyobb pedig 2 mm. hosszúságú, 1 mm. szélességű lándzsahegy- vagy levél-

alakú kis képlet. Ezek a hártvás labirintus félkörös eljáratainak a zugában vannak elhelyezve, porcellánszerű, áttetsző fehér, könnyen málló szénsavas mészből állanak. Kipreparálásuk pontos anatómiai ismereteket és nagy kézügyességet igényel.

Ezek a mészszemcséken is jól látható növekedési övek vannak, olyan elrendezésben, a mint azt a pikkelyeken láttuk s így az otolithok vizsgálata a hal életkoráról szintén pontosan tájékozathat, azzal a különbséggel, hogy ezeket 4—5 évnél idősebb pontyokra is fel lehet használni az életkor meghatározására.

Ezeknek az apró mészrögöcskéknek a vizsgálata — négy példányon — szintén arra az eredményre vezetett, hogy a beküldött pontyok csak egynyáriak. Itt jegyzem meg, hogy a legnagyobb (3. sz.) példányt nem boncoltam föl, annak csak a pikkelyeit vizsgáltam meg, mert a halat egészben konzerváltam a Magyar Nemzeti Múzeum halgyűjteménye részére. A pikkelyvizsgálat eredménye azonban megegyezett a másik négy példány vizsgálatának eredményével.

A pontyok boncolásánál kitént, hogy mind a négy példány ivaréretlen s a nagyságukkal feltűnő ellentétben álló, rosszul fejlett, éretlen, apró herével és pefészekkel bír. Minthogy a ponty csak életének harmadik évében éri el ivarérettségét, ebből a vizsgálatból csak az tűnt ki, hogy a beküldött állatok ennél a kornál jóval fiatalabbak. A garatfogaknak kikészítésük után való vizsgálata szintén csak azt a felvilágosítást nyújthatta, hogy a halak fiatalok, a megvizsgált példányokon az első fogcsere éppen folyamatban volt. A pontos életkorra nézve ez a módszer azonban nem nyújt felvilágosítást.

Megjegyzem még, hogy két elfogyasztott példánynak a húsa is igen gyenge és ízletes volt, jóval gyengébb, mint hasonló nagyságú idősebb pontyoké.

A pikkely- és otolithvizsgálat alapján kétségtelen tehát, hogy a beküldött pontyok csak egynyáriak, vagyis most körülbelül egyévesek lehetnek az életben maradt testvéreik. Kétségtelen, hogy tógazdasági tenyésztett pontyok voltak a megvizsgáltak s testüknek nagysága rendkívül élénk ellentétben áll fiatalságukkal.

Bármilyen kedvező táplálási és térvizonyok között fejlődtek is ki ilyen nagyon ezek a fiatal pontyok, két szempontból rendkívül érdekesek:

1. mert a ponty testének rendkívüli és eddig még ismeretlen növekedőképességéről tesznek tanúbizonyosságot. Kétségtelen, hogy ennek kifejlődéséhez bizonyos kedvező életfeltételek voltak szükségesek, de lehet, hogy ez a növekedésbeli elaszticitás, hasonló körülmények között, a második és harmadik évben még fokozható s így valóban óriás pontyok keletkezhetnek, a melyek talán részben ezt a nagymérvű növekedési képességüket utódaikra is átörökíthetik. Ilyirányú kísérletek tehát a tudomány és a tógazdasági többtermelés érdekében föltétlenül igen értékesek volnának;

2. bizonyítják a tógazdaság pontyanyagának elsőrendű voltát és nagy anyagi haszonnal is kecsegtetnek, ha lehetséges lesz ezután is a tenyészanyag nagyra-növesztése, anélkül, hogy a pontyok számát a tóban apasztani kellene, vagyis, ha a tó húshozamát kat. holdanként növelni lehetne.

Szerkesztő megjegyzése: Az itt leírt pontyok azok közül valók voltak, a melyekről „Mire képes a jófajta ponty” cím alatt f. évi január 15-i számunkban szó-

lottunk: a vrászlói (Somogy m) tógazdaságban nevelkedett egynyaras s immár áttellett ivadéknak egyes példányai. Még csak azt jegyezzük meg, hogy az Országos Halászati Felügyelőségtől szerzett értesülésünk szerint a kihelyezéskor 0,6 kg. átlagsúlyú ivadék a megejtett próbahalászat szerint június közepén már 1,36 kg. átlagsúlyú volt; voltak köztük 1,80 kg. nehéz egyedek is.

Halpusztító emlősök.

Írta: Dr. Keller Oszkár.

(Folyt. és vége.)*

Legveszedelmesebb ellenségei a menyét, a hermelin, a melyek földalatti meneteibe, sőt a vízbe is bemennek utána, a láng- és erdei bagoly, a görény és a macska. Ezen fölül szapora, halászatilag és mezőgazdaságilag káros állatot vagy csapóvasakkal kell irtani, vagy pedig földbe ásott nagy fazekakkal, dobozokkal, a melyekből nem tud kimászni. Ezen utóbbi eljárás azonban sokszor nem vezet célhoz, mert a leásott fogóedényeket a legtöbbször elkerüli. Legajánlatosabb, ha meneteit felnyitjuk, hogy azokba a világosság behatolhasson. Ilyenkor a poczok új meneteiket kezd ásni és ásás közben könnyen agyonverhető, vagy lelőhető. Igen jó eredmény érhető el oly módon is, hogy kedvelt csemegéjét, zeller- vagy petrezselyemgumót helyezünk meneteinek valamelyikébe samint előbúvik, agyonverjük. Lehet a zellergumót mérgezni is; a zellergumó belsejében üreget készítenek és abba foszfort tesznek. A zellergumó erős illata elnyomja a foszfor kellemetlen szagát. Az ilyen mérgezett zellergumót foszforpéppel is lehet pótolni igen jó eredménnyel. A foszforpép készítése oly módon történik, hogy 1%-os erősségű pépnél veszünk 1 rész foszfort és 100 rész lisztet és annyi forró vízzel keverjük össze, hogy az egésznek mézszínűsége legyen. Ezután 14—16 czm. hosszú zsúpszalmaszálakat mártunk a foszforpépbe és azokat a poczok meneteibe helyezük. A poczok útjában találja a péppel bekent szalmaszálakat és a híg pép szőrre kenődik, a mit nyalogatással iparkodik arról eltávolítani s eközben a foszforral megmérgezi magát. Bekövetkezik azonban a mérgezés oly módon is, hogy a zsúpszalmára ragadt pépet az állat közvetlenül lenyalja.

A *pézsmapoczk* (*Fiber zibethicus* L.) is veszedelmes állat a halászatra. 1905 óta Csehországból ismerjük, hazánkban pedig az első fiatal példányt 1915-ben Németjáfaluban (Moson vármegye) a Lajtacsatornában lőtték. A pézsmapoczk patkányidomú rágcshaló, bundája felül fényes, sötét gesztenyebarna, alul pedig fehéres-barna. Előfordulnak azonban sötétbarna-, csikos-, fehér- vagy fakószínű változatok is. Fülei igen aprók, lábai barnák, körmei szaruszerűek. Hátsó lábainak ujjai között úszóhátya található, fekete farka összenyomott és nemiszervei előtt pézsmanyagot kiválasztó mirigye van.

Hazája Észak-Amerika, ahonnan a közlekedési eszközökkel került Európába. A pézsmapoczk leginkább a nagyobb álló- vagy folyóvizek környékét szereti, a melyeknek partjai buja növényzettel benőttek. Ilyen helyeken ezen vízi növények gyenge zöld részeit, vagy húsos, táplálóanyagokban gazdagabb gyökereit, gumóit eszi. Megejtésén kívül a lehullott gyümölcsöt és lehántja a fáknak kérgét is. A növényeken és növényi részekben kívül azonban elfogja és megejtés a vizekben élő különböző álla-

tokat, így a rovarokat, kagylókat, csigákat, rákokat, teknős-békákat, halakat és azok ikráit is. Zsákmányát leginkább éjjel szerzi meg s kitűnő úszásával, sőt sokszor a vízbe való lebukással, minden ott levő állatot igen ügyesen kerít meg. Lakása kétféle lehet aszerint, hogy a víz hidegebb vagy melegebb. Mély, melegebb vizek környékén lakásának két bejárója van a víz alatt s mindkettő a partban kamrává szélesedik, sőt nem egyszer ez a kamra el is ágazik. Készít viszont nádból, sásból, ágakból kupaczszerű lakást is, amely igen hasonlít a hód lakásához; ez inkább az északi vidékeken gyakoribb. A pézsmapoczk téli álmat nem alszik és eleséget sem gyűjt télire, hanem minden nap gondoskodik élelemről. Ha a víz befagy, a jég alatt is képes táplálékszerzés végett huzamosabb ideig tartózkodni. Rendszeresen márcziusban párosodik és a csatornájának végén levő tágulatban háromszor, esetleg többször is ellik; fiainak száma általában 6—8.

A pézsmapoczk minden tekintetben károsnak mondható. Turkálásaival ugyanis össze-vissza fúrja a folyók és tavak gátjait és töltéseit és ezáltal gátszakadások állhatnak elő, ezenkívül felfalja a földön élő madarak, különösen a fácánok, fűrjek, foglyok tojásait és gyenge fiókáit, de legnagyobb az a kár, a mit a haltenyészetekben okoz. Csehországban ugyanis az egyik teletető halastóba behatolt pézsmapoczk télen át 24,000 darab egyéves pontyból 15,000 darabot pusztított el. De a halakon, halikrákon kívül kipusztítja a rákokat is.

Pusztítani többféleképpen lehetséges. Így csapóvasakkal, fogóládákkal és úszóhordókkal. A csapóvasakat a víz szélére oly módon helyezik el, hogy azok a megfogott poczokkal együtt beleessenek a vízbe és a poczok ott megfuljon, mert különben a fogóba került állat sokszor elrágva beszorult végtagját, megszabadul. A fogóláda hosszúkas deszkából készült rekesz, a melynek két végén befelé nyíló ajtaja van, a melyeken a poczok bemehet a rekeszbe, de ki nem tud abból jönni. A fogóládákat a víz alá helyezik, ellentétben a fogóhordókkal, a melyek viszont a víz színén úsznak, vagy vízzel félig megtöltöttek. Akármelyik eszközt használjuk is a pézsmapoczk irtására, föltétlenül kell csalétekről is gondoskodni, a mely célra répadarab, avagy valamiféle gyöker- és gumósnövény igen jól felhasználható. A különböző fogókkal különösen télen lehet jó eredményt elérni, a mikor az állatnak kevés táplálék áll rendelkezésére. Végül a leggondosabban meg kell vizsgálni azokat a helyeket, a hol az állat megszokott telepedni s a mint bármiféle nyomát észrevesszük, okszerű eljárással igyekeznünk kell ezen fölülte kártékony állat további elszaporodásának gátat vetni.

Az európai *nyércz* vagy *kis vidra*, *vidramenyét* (*Putorius lutreola* L.) termetére igen hasonlít a görényhez, fényes barna bundájával pedig a vidrához. Nyúlánk, karcusú testű ragadozó, a melynek bundája fényes barna, farka s lábai azonban sötétebbek, felső és alsó ajka, álla, orrcsúcsának két oldala fehérek. Magyarország északi felföldjein, Európa északi részein és Oroszországban a Kaukázusig található. Hazánk hegyes vidékein régebben gyakoribb volt, jelenleg azonban már csak nagyon ritkán kerül terítékre egy-két példány. Szereti a magányt, a csendet és rendszeren halakkal, békákkal, rákokkal, csigákkal táplálkozik, sőt elfogja a kisebb vízi madarakat (vízi szalonkafélék, vízi tyúk) és felfalja azok tojásait és fiait is. A hal és a béka azonban legkedvesebb tápláléka. Halastavak környékén, vagy a hol rák van, károsnak mondható és ilyen helye-

* L. a „Halászat“ f. évi június 15-ik számát.

ken irtása, nagy ritkasága mellett is, indokolt, a mely vagy különböző fogóvasakkal, vagy pedig lelövással történik.

A *vidra* (*Lutra lutra L.*) az emlősök között a legveszedelmesebb halellenség. Feje vaskos és hosszúkas tojásdad, végtagjai rövidek, ötujjúak és a lábujjak között a karmokig nyúló vastag úszóhártya fejlődött ki. Testét sűrű, rövid, síma szőr fedi. Felül leginkább fényes vörhenyes sötétbarna, alul világosabb fehérbe hajló, nyaka alatt s a fej oldalán, mellén gyakran szennyes-fehér. A fiatalok inkább szürkés-barna színűek.

A *vidra* Európában és Ázsiában igen közönséges, hazánkban, mindenütt előfordul, különösen a nagyobb folyók és tavak, nádasok és mocsarak közelében. Így a Balaton körüli nádasokban, a Kis-Balaton nádrengetegében, a Zala folyó kiöntéseiben, a somogyi Nagyberekben igen gyakori. Nagyon szereti azokat a folyókat, a melyeknek partjait nagykiterjedésű erdő borítja. Lakását rendszeren a víztől kimosott parti lyukakban és üregekben készíti, felhasználja ezenkívül a róka- és borzlyukakat is, ha azok nincsenek messze a víztől. De maga is ás földalatti lakást, a melynek kijárása $\frac{1}{2}$ m. mélységben van a víz alatt. A kijárástól körülbelül 2 m. hosszú, ferdén haladó folyosó vezet a lakás tágasabb részébe, a melyet száraz tüvel és mohával bélel ki. A tágasabb kamrát a külvilággal keskenyebb folyosó köti össze, a mely szellőztetésre szolgál.

Kitűnően úszik és bukkik és úszás közben farkát kormányzásra használja. Télen a jég alatt is kitűnően úszik és csak időnként bukkik fel a vízből, hogy a jégen levő léken át levegőt szívhasson magába. Úszás közben tömött bundája sohasem nedvesedik át, hanem teljesen száraz marad. Látása, hallása és szaglása kitűnő s ellenségeit már nagy távolságból észreveszi és alábukik a vízbe. Az öreg hím legtöbbször magányosan él, míg az öreg nőstény sokáig barangol kölykeivel. Napközben a sűrű nádasban, bozótkban tartózkodik és éjjel jár szákmánya után. Rendszeren estefelé indul a halászásra és azt egész éjjel kitaratóan folytatja. Sekély vízben betereli a halakat az öblökbe és itt fogdossa össze őket, vagy pedig erős farkával megcsapkodja a vizet és a kövek alá menekült halakat így könnyebben szedi össze. Sokszor a vízben levő nagyobb kövekre vagy fatuskókra ül és így les szákmányára. A kisebb elfogott halakat úszás közben a vízben falja fel, a nagyobbakat azonban kivonszolja a partra és ott eszi meg. A hálnak fejét, farkát, úszószárnyait, csontjait rendszeren nem eszi meg, hanem ott hagyja; a hol pedig igen könnyen jut hozzá táplálékához, ott a hálnak csak a hátából eszik, a többi részét pedig ott hagyja. Vérengző természeténél fogva többet gyilkol, mint a mennyit különben el tudna fogyasztani. A tömegesen megölt halakat nem eszi meg, hanem kihordja a partra és otthagyja. A halon kívül elfogja és megeszi még a rákot, békát, vízi poczkot, vízi madarakat, azok tojásait és fiait is. A halak közül legkedvesebb falatja a pisztráng.

A *vidra* szaporodása nem időhöz kötött, az évnek minden szakában lehetnek fiai. Leginkább február végén, avagy márczius elején párosodik és a nőstény májusban 2—4 vak kölyket hoz a világra, a melyek körülbelül nyolcz hét múlva már anyjukkal halászni mennek és a harmadik évben ivarérettek lesznek.

A *vidra* a halastavaknak legnagyobb ellensége, azért rendszeresen kell irtani. Pusztításának több módja van, így a lesből való lelövés, a mely különösen télen, a jégen levő lékek közelében sikeres. Nagyobb tavakon és mocsaras helyeken pedig csónakon üldözik és akkor

lőnek rá, a mikor lélekzeni a víz felszínére jön. Igen jól pusztítható vidratörrel és tányérvassal is, a melyeket előbb vízi növényekkel kell beborítani és azon a helyen felállítani, a hol a *vidra* ki szokott járni a vízből. A tányérvasat ajánlatos körülbelül 5 czm. mélyen a víz alá helyezni és lánczczal lekötni. A tányérvasra nem szükséges csaléteket helyezni. A *vidra* pusztítására sikerrel használható az olyan fogó is, a mely $\frac{3}{4}$ m. hosszú, lent megvasalt két faoszlopból áll s ezeket fent keresztfa köti össze. Az ily módon összeállított fakeretben éles vasszegekkel ellátott csapófa fel és lefelé mozgatható, míg a két faoszlop között, egész hoszában átluggatott talp található, hogy a netalán üresen leeső csapófa szegei a lyukakba essenek s a fába be ne verődjenek. A csapófára vonózsineget kötnek, a mely a felső keresztfán alkalmazott két forgókeréken és a csapófán levő nyíláson keresztül a billentyűhöz van megerősítve. Ha a *vidra* a billentyűt elmozdítja, a vonózsineggel felhúzott szeges csapófa leesik és a vidrát átszúrja. Ezen fogókészüléket oly módon ajánlatos felállítani, hogy az alul kihegyezett és megvasalt két faoszlopot a vízfenék földjébe kell beverni úgy, hogy a víz az alsó átluggatott talpat is elfödje néhány czentiméterre.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A Balaton Halászati Részvénytársaság (Siófok) és a „Halászat“. Kaptuk az alábbi levelet: Siófok, 1921. július 28. A „Halászat“ tek. Szerkesztőségének, Budapest, V., Országház-tér 11., II. em. Hivatkozással június hó 13-án kelt értesítésünkre, van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a horgászdijakból befolyt jövedelem második részlete fejében a mai napon újra K 10,000, azaz tízezer koronát küldtünk el pénzeslevélben a „Halászat“ tek. Szerkesztősége címére. Mély tisztelettel Balaton Halászati Részvénytársaság, *Dr. Lukács Károly*, ügyvezető igazgató.

A 10,000 K-t pénztárunk köszönettel bevételezte. Szerk.

A Tiszaeszlár—taktaköz—dadai halászati társulat f. évi július hó 3-án tartotta rendes évi közgyűlését Korniss Ferencz elnöklése alatt. Szomjas Gusztáv főispán, társulati igazgató jelentése szerint a társulat kötelékébe tartozó vízterület 4 bérleti szakaszra osztva bérbe van adva s a haszonbérék pontosan befolytak. A társulatnak az orvhalászattal még mindig küzdenie kell, bár minden intézkedés megtörtént annak megállítására. A lefolyt évi számadások szerint 17,594 K bevétellel szemben 17,548 K kiadás merül fel. A jövő évi költségeket 1600 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát k. holdanként 2 koronában állapították meg. A közgyűlés a földművelésügyi kormány felhívására elhatározta, hogy tekintettel a növekvő haszonbérekre, most már maga kíván a halállomány emeléséről olykép gondoskodni, hogy igyekezni fog valamely közelebb fekvő tógazdaságból megfelelő mennyiségű pontyivadékat beszerelve, azt a társulat kötelékébe tartozó vízterületen kihelyezni. Végül elhatározta, hogy érintkezésbe lép az Alsószabolcsi ármentesítő társulattal és felkéri, hogy az árvezek alkalmazásával a kubikgödörökben megrekedő halivadék megmentése érdekében hozza azokat összeköttetésbe az anyamederrel. k.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

6. 1. Történhetik-e a halaszvizek fertőzése fölfelé, oly helyeken, hol a hal fölfelé nem közlekedhetik, például egy alantabb fekvő tóból a feljebb fekvőbe?

2. Ismeretes-e egy halbetegség, mely abban nyilvánul, hogy a halak pikkelyei szokatlanul könnyen lekopnak s az egyébként rendszeres regenerálódás helyett a hiányos folok hosszabb ideig megmaradnak s ezirányban tett megfigyelések szerint ebben a hal el is pusztul. Lehet-e ennek előidézője a halakra folyó bányavíz, mely esetleg a halpikkelyre káros savakat is tartalmazhat?

3. Idézhet-e elő epidemiaszerű halbetegséget a pontyoknál az, ha tömegesen czomppóval vannak kis helyre a telettetőkben összesűfölvé?

4. Létezik-e olyan betegség, melynél a czomppó vagy ponty életé-

ben egészen lesoványodik, úgy hogy feje is múmiaszerűvé összeaszik, mi lehet a koplaláson kívül ennek előidézője s mi módon lehet a baj ellen védekezni?

5. Szükséges-e okvetlenül a szemes haleleséget előzőleg áztatni? Tóváros.

F. K.

7. Hogyan jött létre a tükrös és a csupasz ponty? Igaz lehet-e az, hogy a férgek rágták le a pikkelyeket s úgy keletkezett ez a fajta, a mennyiben az ily módon részben vagy egészen pikkelytelené vált anya- és apahalaktól származó ivadéknak pikkelyei nem fejlődnek.

Feleletek.

6. 1. Fertőzés fölfelé is lehetséges, még akkor is, ha a halak a felső tóba át nem mehetnek, mert a fertőző anyagokat (baktériumokat, protozoonokat stb.) pl. vízimadarak átvihetik.

2. Meghülés következtében lehullanak a pikkelyek s a hal el is pusztulhat. Bányavíz aligha idéz elő ilyen betegséget.

3. A pontynak czomppóval való együttléte nem idézhet elő betegséget, de az összezsúfolás hajlamossá teszi a halat a betegségekre.

4. Nagyon sokféle betegség okozhat soványságot.

5. A szemeseliséget okvetlenül szükséges előzőleg áztatni, már csak azért is, mert könnyebben emészthetővé tesszük az áztatás által, de van olyan eset is, pl. a bab, a melyik nedvesen nagyon megdagad s ha tehát szárazon kerülne a hal gyomrába, ott igen veszedelmessé válhat a tégofogatának növekedése.

7. A tükrös ponty (*Cyprinus carpio varietas rex cyprinorum*, más néven C. c. var. *macrolopidotus*) és a csupasz ponty (C. c. var. *alepidotus* vagy *coriaceus, nudus*) *változatai* (varietásai) a közönséges pontynak. Valóban a *tenyésztés* eredményeképpen jöttek létre ezek a változatok, bár szabad, természetes vizekben itt-ott szintén előfordulnak („elvadulva”).

Létrejöttük okairól *semmi bizonyosat* nem tudunk. Keletkezésükre nézve mindenesetre az úgynevezett „mutációk” közé sorolandók, mely névvel a hirtelen, látszólag minden ok nélkül fellépő, a szülőktől eltűt tulajdonságok jelentkezését jelölte először *de Vries* botanikus, ha ezek az új tulajdonságok a további generációkban megmaradnak, átöröklődnek. Új változatok, sőt fajok keletkezését is ilyen mutációkkal igyekeznek megmagyarázni a fajproblémával foglalkozó tudósok. *Hofer*-nek is ez volt a véleménye.

Bizonyosra vehető, hogy a tükrös és csupasz pontyok normális pikkelyes pontyoktól származtak, mert olyan tógazdaságokban is előfordulnak visszautételek (atavizmusok), vagyis tükrös és csupasz pontyok ivadécai között megint normális pikkelyű pontyok, a hol igen nagy gondot fordítanak a tiszta tenyésztésükre. Testi sérüléseket — milyen a pikkelyek lerágása vagy lekopása is — aligha öröklök az utódok a szülőktől.

Dr. Unger Emil.

VEGYESEK.

Uj ügybeosztás a földművelésügyi minisztériumban. A földművelésügyi miniszter úr a halászatot igazgatásra vonatkozólag 3619/1921. eln. sz. alatt az alábbi körrendeletet adta ki:

„*Répassy Miklós* helyettes államtitkárt a II/C. osztályfőnöki teendőinek ellátása alól — szolgálatainak teljes elismerése mellett — felmentem s az osztály ügykörét személyzetével együtt az V/B. főosztály hatáskörébe utalom át.

A főosztály ezen V/B/6. (halászat) ügyosztályának vezetésével *Kuttner Kálmán* miniszteri osztálytanácsost bízom meg.”

A halászatot igazgatás ügye ezzel a rendelettel végre igazi helyére került.

Az V/B. főosztályban a *vízügyi műszaki* ügyek intézteknek, ennek a főosztálynak hatáskörébe került tehát a halászat, mint ahová természetesen tartozik. Hiszen arról itt igazán felesleges sokat beszélni, hogy a halászat a legszorosabb kapcsolatban van a vízügyekkel, egyrészt mint a megítéző természetes vizek egyik mellékhasználat, másrészt mint a vízgazdálkodás egyik, ma már minden részről méltányolt jelentős ágazata. A halászatot ügyek intézése az állami igazgatás keretében a kulturmérnöki szolgálattal kapcsolatban kezdődött, mint annak egyik mellékhatása, s mindig a vízügyi szolgálatban dolgozó mérnökök látták el. Így alakult ki annak idején az Országos Vízépítési Igazgatóság kebelében, mint annak egyik alosztálya az Országos Halászatot Felügyelőség. Mikor aztán a halászatot ügyek igazgatására a minisztériumban külön kebelbeli osztályt szerveztek (1906), semmi módon meg nem okolható rendelkezéssel, az osztályt nem a vízügyeket intéző főosztály hatáskörébe utalták, hanem hol a kertészettel, hol a vadászattal csapták együvé s külön főosztályokban helyezték el. Ennek a természetellenes elhelyezkedésnek következménye volt aztán, hogy a kommun bukása után, mint külön főosztály (II/C.) maradt magára. Most, mikor aztán a II/C. főosztály főnökét, *Répassy Miklós* helyettes államtitkárt, megbízták az V/B. főosztály főnöki teendőinek ellátásával is (l. a „Halászat” f. évi június 15-i számát), elkövetkezett az

alkalmas ideje annak, hogy a halászat ügyei is visszakerüljenek eredeti helyükre, oda, ahová természet szerint valók, a hol a rokon-szolgálatokkal közvetlen érintkezésben a legkevesebb erőpazarlással intézhetők.

Az ideai *pontyivás*, a mint híreink szólnak, a tógazdaságokban általában jó eredménnyel folyt le. Július hónapban már mindenfelé nagy mennyiségű és szépen fejlett ivadékokat állapítottak meg, úgy, hogyha semmi közbe nem jő, lesz bőven felesleges ivadékok idegen tavak népesítésére is.

Kánikula. A sok a jóból is megárt! Bármennyire szeretik is a tógazdaságok a meleg időjárást, az ideai hőség mégis csak több a kelleténél. A vízfolyások kiszáradnak, a tavak beapadnak a hetek óta tartó szárazság következtében. Nem csoda, ha így aztán a halakra egyáltalán nem kedvező helyzet áll elő. Egyik nagyobb tógazdaságunkból kaptuk is már a hírt, hogy a nagy hőségben, viharos idővel kapcsolatban, mintegy 50 métermázs ponty hullott el hirtelenül.

Kísértetek. Az igen elterjedt stettini „*Deutsche Fischerei Zeitung*” folyó évi július 26-i, tehát egyik legújabb számában *dr. Walter E.*, a szakkörökben igen jónevű német halászati író, a békák szerepéről a halastavakban értekezik. Az egyébként nagyon érdekes tanulmányból csak azt akarjuk most kiemelni, hogy bizonyos megfigyelésekre hivatkozik szerző, a melyeket az „*Oesterreichisch-ungarische Fischerei Zeitung*”-ban, vagyis az „*Oszták-magyar Halászati Ujság*”-ban és pedig annak 1880. évfolyamában a 36. lapon olvassott.

Hát persze, hogy ilyen újság soha nem volt. A halászat soha nem volt közös ügyünk az osztrákokkal, de jellemző, hogy az egyéb keserves volt közösségünk még most is, még ilyen tisztán gazdasági dolgokban, még az alapos németeknél is, mint valami visszatérő kísértet jelentkezik. Még most is, mikor Nyugat-Magyarország átadásáról vagy át nem átadásáról van már szó!

A VII. nemzetközi halászati kongresszust, a melynek az idén Spanyolországban való összehívásáról mult számunkban hírt adtunk, a jövő évre halasztották. Az oka az elhalasztásnak az, hogy a nemzetközi politikai helyzetet még nem látják eléggé alkalmasnak arra, hogy minden érdekelt állam részvétele biztosítva lett volna.

Halászati kiállítások. A háború utáni nehéz viszonyok ellenére is a németek már hírt adnak halászati kiállításról. A német gazdasági egyesület 28. vándorgyűlésével kapcsolatban *Lipcsében* tartottak előhalakból kiállítást. A tudósítások szerint kevés volt ugyan az anyag, de ha figyelembe vesszük, hogy a szállítási nagy nehézségek és költségek ellenére is egyáltalán össze lehetett egy kiállításra való anyagot szerezni, minden reménység megvan arra, hogy a jövő évben Nürnbergben június hóban tervezett halászati kiállítás már a német tógazdaságok teljes talpraállításáról fog tanúskodni.

A svájci halászati egyesület folyó évi május 22-én Freiburgban nagygyűlést tartott s ez alkalommal a freiburgi halászati egyesület elnöke beszédében kiemelte, hogy a halászati egyesületnek 80-nál több osztálya (helyi egyesülete) van, kereken *hétézer taggal*. Ha meggondoljuk, hogy Svájc népessége alig hárommillió, mindenesetre a halászat iránt való rendkívüli érdeklődésről tesz ez a tekintélyes taglétszám tanúságot. A svájci halászat évi hozamát körülbelül 15 millió frankra értékelik.

Hivatalos árjegyzés. Holt idény. Nagyban eladások nincsenek. A kicsiben való árak július 9. és augusztus 5-ike között a vásárcsarnok igazgatóságának adataiból szerkesztett alábbi összeállítás mutatja. Kilogrammonként, fillérekben:

	1921. július 9.		1921. augusztus 5.	
	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon	Vásárcsarnokokban	Nyílt piacon
a) <i>Édesvízi (élő) hal:</i>				
Ponty, nagy	8000—10000	5000—9000	8000—13000	3500—8000
„ kicsiny	5000—8000	—	4000—7000	—
Harcsa, nagy	16000—16000	7000—10000	15000—15000	7000—14000
„ kicsiny	—	—	—	—
Csuka, nagy	11000—12000	4000—8000	9000—10000	4000—8000
„ kicsiny	8000—10000	—	8000—8000	—
Fogas süllő, dunai	—	9000—10000	—	9000—10000
Kárász	—	3000—4000	—	3000—4000
Czompó	10000—10000	4000—5000	8800—8800	4000—5000
Márna	6800—7000	6000—7000	1000—1000	6000—7000
Keszeg	—	2500—3000	6800—6800	2500—3000
b) <i>Édesvízi jegelt (nem élő) hal:</i>				
Ponty, nagy	5000—8000	3000—9000	5000—9000	2400—7000
„ kicsiny	2800—5000	—	2000—4000	—
Harcsa, nagy	10000—16000	7000—12000	14000—16000	7000—14000
„ kicsiny	6000—8000	—	9000—9000	—
Csuka, nagy	7000—9000	—	6000—8000	3500—6000
„ kicsiny	4000—6000	—	3500—6000	—

	1921. július 9.		1921. augusztus 5.	
	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon
Fogassüllő, dunai	8000—15000	—	9000—14000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg. felül	16000—16000	—	16000—17000	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2—3 kg.-os	14000—14000	6000—11000	14000—15000	5000—8000
II. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb	9000—9000	—	9000—9000	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb	8000—8000	—	7600—8000	—
Keszeg, balatoni	1600—1600	1200—2000	—	1200—2500
Garda, balatoni	—	—	—	—
Kárász	2000—2000	3000—3000	1400—2000	2000—3000
Czompó	3000—3000	—	3000—3000	4000—5000
Márna	4000—8000	—	4000—5000	4000—6000
Keszeg	1600—1600	—	1500—2000	1200—2500
Kecsge, nagy	14000—14000	—	16000—16000	—
" kicsiny	12000—12000	—	14000—14000	—
Apró, kevert hal	1600—1600	—	2000—2000	—
c) Rákfélék és egyéb neműek:				
Folyami rák, nagy	1800—1800	—	1500—1500	—
" " kicsiny	600—800	—	600—600	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Z. Budapest. Minthogy megtörtént tényeket nem lehet meg nem történné tenni, a szerkesztő enged kérésének, bármennyire közlel érinti is az ügy. Tekintettel a lap technikai előállításának nehéz körülményeire, kívánságának azonban már csak e helyen tehet eleget. Ime:

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A „Halászat“ legutolsó számában a következőket szerettem volna olvasni:

„Abból az alkalomból, hogy Répássy Miklós h. államtitkár urat a vízügyi műszaki főosztály vezetésével bízták meg, az Országos Halászati Egyesület, melynek Répássy hosszú időn át ügyszerető főtitkára volt, tiszteletére folyó évi június 27-én vacsorát rendezett. A vacsorán Répássy nagyszámú barátai és tisztelői jelentek meg. Az ünnepet Corchus Béla meleg szavakban üdvözölte. Megemlékezett a magyar halászat érdekében hosszú éveken át kifejtett áldásos munkásságáról. Ő nemcsak kiváló szaktudással, hanem igaz barátsággal és teljes önzetlenséggel segítette a magyar haltermelést magas színvonalra emelni. Szakirodalmi működése pedig bármely külföldi hasonló irodalmi termékekkel felveheti a versenyt. Kérte, hogy ezentúl is meleg szeretettel legyen minden iránt, a mi a magyar halászzal összefügg. Répássy meghatva mondott köszönetet az őt ért spontán ünneplésért. Elhárította magáról azokat az érdemeket, a melyekkel Corchus barátja őt elhalmozta. Ha a magyar haltermelésben eredményt értünk el, úgy abban a főderem nem a hivatalos intéző köröké, hanem azoké, a kik ezt a termelési ágat munkájukkal, szorgalmukkal, anyagi kockázattal a gyakorlatban életképesé tették. Végtelenül jól esik azonban megállapítania, hogy a hivatalos állásában a gyakorlat embereivel való együttműködése nemcsak mindig a legjobb egyetértés jegyében folyt le, de igazán meleg barátságos viszonyt is hozott közöttük létre. Mindent el fog követni, hogy új állásában is érdemessé tegye magát az iránta megnyilvánult szeretetre s barátságra. Reméli, hogy ha működési terünket a ránk erőszakolt béke egyelőre meg is szorította, megérjük még azt az időt, a mikor ismét a régi vizeken dolgozhatunk majd együtt hazánk javára!

Répássy szavait általános tetszés fogadta és azok csak fokozták a kedélyes hangulatot, melyet a nagy gonddal és ízléssel összeállított vacsora váltott ki.“

Azt hiszem, igen tisztelt Szerkesztő Úr nem fogja rossz néven venni, ha ezen soraim leközlését kérem. Hazafias üdvözlettel

Z.

Hollandiai háló,

insleg, patentczérna,

haláskötél, zsinég, fonál, varsa, varsapamut, horog

Készen és megrendelésre

ismét állandóan kapható:

ÁDÁM MIKSA, BUDAPEST,

IV., FERENCZ-JÓZSEF-RAKPART 6.

TELEFON: József 61—48.

ROBICSEK ÉS VIGYÁZÓ

hálókötőtelepe

SZEGED, VALÉRIA-TÉR 10. SZ.

Szállít mindenféle

halászhálót, isleget és húzókötelet

a legolcsóbb napi árban.

Halászati Egyesületi tagoknak 5% kedvezmény:

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgönyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).